

Trenne stycken nya och alt för artiga historier, eller sagor, den första: 0...

18 C Br. 3,4,5,6 Sagor, Bakdantare

National Library
of Sweden

Trenne
Stycken nya och alt för artiga

Historier,

Eller

Sagor,

Den Första:

Om en upbränd bakdantare
eller förtalare.

Den Andra:

Om den lyckliga Spinneren
skan Berta.

Den Tredje:

Om hjälpsamhetens belöning

Eller

Twenne olika Syntrar.

Öfversatt på Swenska.

Seffe, Tryckt hos E. P. Sundqwist 1798.

Exemplaret kostar half R.

Sonysius, den Sjette Konungen uti Portu-
gal, hade en Laqvej, som falskeligen angaf
des Gemål, Drottningen Elisabeth som plågade
hon älskog med en utaf de andra Laqveijer. Ko-
ningen trodde Bakdantaren, och sarte sig före at
låta den beryctade uti rysthet af daga taga: och
på det sådant osörmärkt ske måtte, beslöt han hos
sig, at låta kasta honom uti en brinnande Kalk-Ugn,
befallandes fördenstul Kalk-brännaren: at han
skulle den första Laqveijen som han wille följande
dagen sända til honom at fråga honom: om han
hade Konungens befallning fullbordat? utan drögs-
måt kasta honom uti glöddande Ugnen.

Andra dagen om morgonen, sände Konungen
den beryctade Laqveijen til Kalk-brännaren til at
fråga, Om han hade förråtrat Konungens befall-
ning? Men efter denne Laqvej fick hora på wä-
gen ringa i Kyrkan til Böne-stunden, gick han i
Kyrkan, och biewistade Gudstjensten in til ändan.
Emedlertid sände Konungen den andra Laqveijen,
söm hade bakdantat den förbemålte, efter honom til
Kalk-Ugnen til at fråga: Om de hade Konungens
befallning fullbordat? Folket som arbetade wid
Kalk-Ugnen mente at det wore Tjenaren, hwilken
Herren wille at han skulle upbrännas, togo förden-
stul honom fast och kastade honom uti Elden.

Emedlertid ändades böne-stunden i Kyrkan,
och gick den förste Laqveijen som upbrännas skulle,
der

berupå utur Kyrkan til Kalk-Uggen, och frågade Kalkbrännarena: Om de hade förrättat Konungens befallning? De swarade: Ja. Detta swaret berättade han Konungen igen. Konungen förskräcktes öfwer bemålte Tjenares återkomst, hwilken han mente länge sedan wara til aska upbränd; frågade fördenskul, huru sig dermed förhölt; Och då han förnam utaf ransakningen, at icke den förste utan den andre Laqvejen wore upbränd, frågade han den igenkomne ytterligare: hwarest han es medlerid warit hade, at han icke förr kommit til Kalk-Uggen? Tjenaren swarade: At han uti förbrändet wid Kyrkan hört ringa i Bönestunden, och fördenskul gått i Kyrkan och Guds-tjensten biswistat alt in til ånda. Hwaraf Konungen märkte den andra Laqveijens lögn och bakdantande, samt den förstas Öfkyldighet, och åfwen Drottningens Ero och Fromhet.

Den Andra:

Om Berta.

Berta, en fattig Bonde-Piga bördig af Montagnana, blef genom spinnande en rik Utdelsfru, på följande sätt: Hon bar en gång garnet som hon spunnit hade til Padua, til at sällat detsammastådes; men kunde icke få någon köpare, som wille gifwa henne dertfore så mycket som hon mente garnet wara wärdt, i anseende til dess finhet. Fördenskul fördristade hon sig at gå til Kejsarens Henrick den Fjerdes Gemål, som så för tiden war uti Padua, och presenterade Kejsarinnan sådant garn til
en

en Fördring. Såsom man nu ofta förundrar sig måst öfwer det, som man oförmodelligen finner i djupa jorden: altså fågna sig ofta Höga Stånds Personer med de ringaste gåfwor af de nedrigaste händer. Til slikt förundran blef och Kejsarinnan bewekt dels genom Garnets, som Berta henne presenterade, subtilighet, dels och genom denne Bonde-Pigas driffighet, som sig fördriftade en så stor Kejsarinna sig genom Fördring at förplockta. Hon förtälde sådant för Kejsaren, och erhöit af honom genom sin ljufliga förbön för bemålte Bonde-Piga Berta, at hon fick binda Garnet wid sin Bonde-Hyddas, och at henne skulle så mycken äter och ång gifwas til Fördring igen, som hon kunde med Garnet omkring måta.

Häruppå blef Bertas tillstånd mäckt förändrad, ty hon blef icke allenast af en fattig Bonde-Piga rik; utan och såsom rikedomar plåga draga ähran med sig, altså drog och denne Bertas rikedom en rik Brudgumme til henne, genom hwilken hon i Adeligit stånd blef försatt, och intil denne dag hennes efterkommande uti Adeligit stånd finnes i Padua.

När nu andra unga Bonde-Pigor förnummo denna Bertas Lycka med hennes Garn, spunno de också flitigt det subtilesta garnet som de kunde spinna, gåendes dermed til Kejsarinnan och henne sådant presenterade, i förhoppning af slikt wedergållning. Kejsarinnan berömde fuller deras flit, men gaf dem icke annat swar än sådant: Det är nu intet mera den Tiden då Berta spann.

Så blifwa ofta lika gåfwor med olif wedergållning ansedde.

Den Tredje:

Det war en gång en Anka, som hade två Döttrar; den äldre liknade henne ganska mycket både til sinnelag och Skapnad, så at när man såg henne, såg man ock Modren. De woro båda så förtrefliga och högmådiga, at ingen kunde råda dem. Den yngre Dottern åter brådte aldeles på sin Far som warit mycket wänlig, och af et hederligt tänkesätt. Hon war derjämte den wackraste Flickan man sebt under solen. Som man naturligt wis älskar sin like, så höll ock Modren af sin äldre Dotter, och deremot hatade den yngre, hwilken hon lät äta i köket, och gå i hårdt arbete. Ibland annat måste denna stackars Flickan gå två gånger om dagen til en brunn, som låg inemot en half mil hem ifrån, för at hämta en stor kruka full med watten.

En dag, då hon war wid denna brunnen, kom en fattig gumma til henne, och bad henne gifwa sig litet watten. Rätt gärna, min kära Mor, sade denna wackra Flickan, i det hon dopade ned sin kruka på det klaraste stället i brunnen, och sedan gaf henne dricka, då hon tillika höll under krukans, at gumman så mycket beqwämigare måtte kunna dricka derutur.

När nu gumman hade druckit, sade hon til den hjälpsamma Flickan: Min Sköna, jag måste tillstå, at Ni är rätt beskedelig; hwarföre jag ei kan underlåta at belöna Er med en gåfwa, (ty det war en Skogs-Gudinna, som hade antagit skeppelse af en Tiggare-gumma, för at så se huru godhjerad denna unga Flickan skulle wara) Jag
ger

ger Er då den egenkapen till skänks, sade hon, at wid hwart ord Ni talar, skal en wacker blomma eller en dyrbar sten falla ur er munn.

Då denna wackra Flickan nu kom hem igen, bannade Modren henne, för det hon drögt så länge wid brunnen. Jag ber Er om förlåtelse, min P. Mor, sade den stackars Flickan för mitt långa uteblifwande; och wid det hon yttrade dessa orden, föllo twänne rosor, två pärlor, och twänne stora diamanter ifrån hennes munn. Ack! hwad ser jag, sade hennes Mor med största förundran; jag tror at pärlor och ädla stenar de gå ifrån hennes munn! Hwaraf kommer detta, min Dotter? (det war för första gången hon gaf henne detta kära namnet.) Dottren berättade då för henne upriktigt, alt det som händt, och släppte under det samma ur sin mun en myckenhet Diamanter. Min san! sade Modren, måste jag också sticka min äldre Dotter dit: Kom och se mitt hjerta, hwad som faller ur din Systers mun, när hon talar. Skulle du icke wata glad at få äga samma förmån, den du kan få, om du bara går at hämta watten wid brunnen, och när en fattig gumma ber dig at få dricka, du då ger henne det med all höflighet.

Det skulle se rätt hederligt ut för mig at gå til brunnen, swarade den motsträfwiga Dottren! Jag befaller dig at gå dit på stunden, sade Modren. Hon gick då, men knotade under hela wägen. Hon tog med sig den wackraste Silfwers Skålen, som fants i huset, och hant knapt til brunnen, förän hon fick se et präktigt klädt Fruntimmer komma utur skogen, och begära dricka af henne. Det war den samma Skogs Gudinnan, som

som hade wist sig för Systren, men som nu hade antagit en Prinsekas utseende och klädebonad, för at pröfwa huru långt denna Flickans owillig- het skulle gå. Ar jag hirkommen för at gie Er dricka, sade den ondsinta och högmodiga Flickan! Men wänta! Jag kommer ihog at jag enkom bus- rit hit denna Silwer-Skålen, för at gie Er dricka derutur, min Fru; drick då, om Ni behagar. Ni är ej för höfelig, swarade Skogs-Gudinnan kallsinniat. Nå wäl då! efter ni är så litet tjänst- aktig, skal Ni så til lön, at wid hwart ord Ni talar, skal en orm, eller groda gå ifrån Er mun.

När nu Modren fick se henne komma hem, ropade hon til henne: Välkommen min Dotter! Ja så, min Mor, swarade Flickan helt utom sig af argbet, i det hon kastade två ormar, och två grodor ifrån sig. O himmel! hwad ser jag, utbrast Modren: Hennes Syster är wist orsaken därtill, och hon skal dyrt betala denna olyckan. Straxt derpå gick hon til och slog henne. Den stackars Flickan flydde derpå undan til den närmaste Sko- gen. Kron-Prinsen kom i det samma tillbaka ifrån en Jagt, och mötte henne. När han fick se, at hon war så tåck och wacker, frågade han henne hwad hon gjorde der helt ensam, och hwarföre hon gret? Ach, nådige Herre! sade hon, min Mor har fört mig bort ifrån sig. Då Prinsen i det samma fick se 5 eller 6 pärlor och lika män- ga Diamanter falla ur hennes mund, frågade han henne, hwaraf det kom? och hon berättade ho- nom hela händelsen.

Prinsen blef öfwermåttan kär i hennes be- hageligheter, och då han besinnade, at en sådan egenkap wore mera wärd, än alt hwad han kun-
de

de så med någon Prinsessa i morgongåfwa, be-
slöt han at födra henne hem med sig til Slottet,
der han strax dervå Förmålde sig med henne.

Hwad hennes Syster angick, gjorde hon sig
så förhåtelig, at hennes egen Mor på slutet förde
henne ifrån sig, och sedan denna olyckeliga hade
länge farit omkring, utan at finna någon som
wille taga emot henne, slöt hon sit usla
lif uti en ödemark.

Sede. Låror.

Pärlor, Guld och ädla Stenar
På mänsko-sinnen mycket rå;
Men då dygd med wisshet sig förenar,
De öfwer hjertan mer förnä.

Sig höflig te och hjälpsam wara,
Ej Philis anser för beswär;
Ty får hon och des lön erfara,
Fast hon den icke sjelf begär.

